

Правото да бъдем информирани

Защитава го вече 16 години неправителствената организация Програма „Достъп до информация“

Програма „Достъп до информация“ е създадена през 1996 г. с цел да подпомага упражняване на правото да бъдем информирани за дейността на институциите, заложено в новата българска конституция от 1991. По това време беше приет и Законът за опазване на околната среда с предвидена процедура за достъп до информация за околната среда.

В началото на своята дейност екипът на програмата започва кампания за законодателно уреждане на материята. По искане на тогавашния президент Жельо Желев за тълкуване на чл. 41 Конституционният съд се произнася, че задължението на държавните органи да предоставят информация трябва да бъде уредено със закон. Международните стандарти за законодателно уреждане на правото на достъп до информация по това време не са развити. Работата по него започва през 1998 г. - за сравнение при падането на Берлинската стена само

12 страни в света имат такива закони, днес те са вече над 90. Най-старото законодателство в това отношение е в Швеция - от 1766 г. Дори Великобритания приема своя закон заедно с нас.

„Първоначално хората не знаеха каква е нашата организация, даже името ѝ ги подвеждаше да си мислят, че сме някаква програма по националното радио, спомня си днес изпълнителният директор Гертана Жулева. Първите хора, които идваха при нас, ни питаха: няма ли да ни запишете и да излъчите нашия разказ.“

Когато законът е приет през лятото на 2000 г., само 3% от анкетираниите в социологическо проучване знаят какво е достъп до информация. През 2010 г. - над 40% от хората познават това право.

След приемането на закона служителите в администрацията на различните институции също започват да се обучават как да го прилагат. Гертана Жулева

разказва как техен колега отива в една от софийските общини да подаде заявление за достъп до информация и служителките приемат това като някаква веселба. Но днес едва ли ще се намери чиновник в общинска или държавна администрация, който да не е чувал за закона. Това се дължи на систематичните обучения от страна на Института за публична администрация и европейска интеграция, на наръчника, издаден съвместно с фондацията „За реформа в местното самоуправление“, на информацията в медиите.

Понякога служителите в отделните администрации се оплакват, че в закона няма защита за тях, а сроковете за отговор са малки. Но това не е така, уверява Гертана Жулева. В повечето закони, приети след нашия, тези срокове са по-малки - в сръбския, македонския, арменския. При нас има защитни норми, за да не бъде тормозена излишно администрация-

та. Например в рамките на 6 месеца не може да се иска отново информация, която вече е получена. Разбира се, най-добре е подобна информация да бъде качвана в интернет. Друг плюс в закона е възможността заявлението, освен писмено, да може да се отправя и устно. Хората трябва да знаят и това, че не е необходимо да подписват заявленията - достатъчно е да пишат трите си имена и адреса, уточнява Гертана Жулева. Миналата година активисти от Варна едновременно

Отскоро в неправителствената организация се прави и рейтинг на 476 институции по отношение достъпа до онлайн информация по 40 показателя. Почти цялата информация по този въпрос е качена в сайта на организацията - така, ако някоя институция има претенции, може да ги предяви.

На база на този рейтинг тази година бе наградена община Добрич - на нейния сайт се публикуват и неща, които не са задължителни по закон, но са интересни за гражданите - например договори с фирмите за почистване.

На трето място в този рейтинг е Министерството на образованието, младежта и науката, като от Програма „Достъп до информация“ уточняват, че не е правен рейтинг на законодателната власт, а само на изпълнителната.

тавят исканите данни, за да не се стига до съдебни дела. В Конвенцията за достъп до информацията, приета през 2008 г., ясно се казва, че упражняването на правото започва с активното публикуване на информация в интернет.

България е сред страните с история на прилагането на Закон за достъп до информация. Преди 3 години страната ни е на второ място в света по брой на подадени заявления след САЩ. Работата по отделни казуси убеждава хората, че не става въпрос за някакво абстрактно тяхно право, а за решаване на конкретни въпроси, които ги вълнуват.

Сега усилията на неправителствената организация са насочени към уеднаквяване на практиките на отделните институции и по отношение на активното публикуване на информация, и по отношение вътрешните правила за прилагане на закона.

ЗИНА СОКОЛОВА

Най-технични на Балканите

„Български пощи“ участваха с мъжки и женски отбор в 41. Балканиада по бързо ходене за пощальони, която се проведе в град Измир, Турция, от 6 до 8 ноември т. г. Мъжкият ни състав се върна с купа и медал за най-техничен отбор.

В Балканиадата участваха представителни отбори на 6 балкански страни - Албания, Румъния, Косово, Македония,

България и Турция. На първо място са класирани отборите на Турция - мъже и жени.

Последното участие на представителен отбор на „Български пощи“ в Балканиада по бързо ходене за пощальони е през 2009 г. в град Самсун, Турция.

Българският женски отбор тогава зае трето място.

В индивидуалното класиране за жени също наша пощальонка се класира на трето място.

КОНКУРС

Награда за млад писател на френски език - 2013 г.

Конкурсът е под патронажа на г-н Абду Диуф - Генерален секретар на Международната организация на Франкофонията, на Министерството на външните работи, Министерството на културата и комуникациите и Министерството на националното образование на Франция.

Наградите включват:

Издаване на наградените текстове, покана за посещение във Франция през 2014 г. - в Париж (на Салона на книгата) и в Мюре (за връчване на наградите), книги, участие в писателско ателие в Мюре.

Награди връчват и Френско-квебекската служба за младежта и франкофонската телевизия ТВ5 Свят.

Краен срок за изпращане на текстовете - 1 март 2013 г. (за граждани на Франция - 1 април 2013 г.)

Кандидатите от Франция, Белгия, Швейцария и Люксембург изпращат текстовете си задължително и единствено по пощата на адрес

PRIX DU JEUNE ECRIVAIN
18, rue de Louge - BP 40 055
31602 Muret Cedex - France

Кандидатите от други страни - включително от България, изпращат текстовете си, сканирани, на електронен адрес ae-rjef@orange.fr и в никакъв случай не дублират с пратка по пощата.

За информация: за Франция 0561561315, за други страни 0033562232099

Кандидатите трябва да са родени между 1 януари 1986 г. и 31 декември 1997 г. Предишни лауреати, с изключение на тези, които са спечелили първа награда, също могат да участват в конкурса, ако отговорят на условията за възраст.

Всеки кандидат може да изпрати най-много два текста, които никога не са били публикувани или награждавани от друго жури.

Всеки текст съдържа минимум 5 и максимум 20 страници, написани на шрифт Times New Roman, размер 12, двойна разредка (или около 1500 знака на страницата). Страниците да са номерирани. Да има заглавие. За съблюдаване на анонимността върху текста да не се поставя нито име, нито подпис.

Таксата за участие на френски кандидати е 15 евро, за кандидати от други страни участието е безплатно.

Текстовете да са придружени: - от копие на документ за самоличност, съдържащо ясно и отчетливо отбелязана датата на раждане на кандидата;

- някои сведения за автора - например гимназист, студент, работещ, телефонен номер, адрес (пощенски и електронен).

Непълни или изпратени по факс досиета няма да се приемат. Същото е валидно и за текстове, неотговарящи на правилата. На кандидатите ще се изпрати уверение за получаване на текстовете с регистриран номер. Ръкописи не се връщат.